

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน

ดนตรี นาฏศิลป์ ๕

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ผู้เรียบเรียง

นายธนู รัชการราษฎร์	ค.บ. (ดนตรีศึกษา)
นางธิดารัตน์ ภักดีรักษ์	ศษ.บ. (ดุริยางค์ไทย)
นางสาวประกายมาศ อมรฉัตร	กศ.บ. (นาฏศิลป์ไทยและศิลปะการแสดงศึกษา)

ผู้ตรวจ

รศ.ธรณีส หินอ่อน	กศ.บ. (ดุริยางคศาสตร์ไทย), ศศ.ม. (ดุริยางค์ไทย)
ผศ. ดร.ภัทรภร พลิตากุล	ค.บ. (ดนตรีศึกษา), ค.ม. (ดนตรีศึกษา), ปร.ด. (ดนตรี)
นางสาวสุกิตา แสงอาวุธ	ศษ.บ. (นาฏศิลป์ไทย), ศศ.

บรรณาธิการ

นายภฤชดา หุ่นเจริญ	กศ.บ. (ดุริยางคศาสตร์สากล), ศศ.ม. (ดนตรีศึกษา)
นายวีระกิจ สุวรรณพิทักษ์	ค.บ. (ดนตรีศึกษา), ค.ม. (ดนตรีศึกษา)

จัดพิมพ์โดย บริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด

ฝ่ายการตลาด, ฝ่ายผลิตและจัดส่ง, ฝ่ายการเงินและบัญชี :

๖๙/๑๐๙ หมู่ ๑ ข.พระแม่การุณย์ ต.บ้านใหม่ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี ๑๑๑๒๐
โทร. ๐ ๒๕๘๔ ๕๘๘๘, ๐ ๒๕๘๔ ๕๙๙๓, ๐ ๒๕๖๑ ๕๕๘๐-๒
โทรสาร ๐ ๒๕๖๑ ๕๕๙๓, ๐ ๒๕๘๒ ๒๓๑๓

ฝ่ายวิชาการ :

๘๗/๑๒๒ ถ.เทศบาลสงเคราะห์ แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐
โทร. ๐ ๒๕๕๔ ๔๘๑๘-๒๐, ๐ ๒๕๕๓ ๘๑๖๘-๙ โทรสาร ๐ ๒๕๘๐ ๒๙๒๓

ปีที่พิมพ์ ๒๕๖๘

พิมพ์ครั้งที่ ๑

ISBN : 978-616-07-2886-2

ราคา ๖๕ บาท

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

ลิขสิทธิ์เป็นของบริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด

คำนำ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน **ดนตรี นาฏศิลป์ ๕** เล่มนี้ ได้เรียบเรียงขึ้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยยึดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ ๒ ดนตรี และสาระที่ ๓ นาฏศิลป์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้ แบ่งออกเป็น ๘ หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑ ชาบซึ่งเสียงเพลง

๕ องค์ประกอบของนาฏศิลป์

๒ ร้องเพลงครื้นเครงใจ

๖ การแสดงนาฏศิลป์ไทย

๓ อ่านเขียนโน้ตเพลงและเรียนรู้เครื่องดนตรี

๗ องค์ประกอบของละครและหลักในการชมการแสดง

๔ บทเพลงและดนตรีในงานประเพณีท้องถิ่น

๘ การแสดงพื้นบ้าน

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน **ดนตรี นาฏศิลป์ ๕** เล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนและครูผู้สอนสำหรับนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะต่อไป

ฝ่ายวิชาการ บริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด

ห้องเรียน ศตวรรษที่ ๒๑

การคิดวิเคราะห์ และ การแก้ปัญหา

การวางแผนในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเป็นระบบ การแก้ปัญหาสิ่งที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติกิจกรรม เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้อย่างราบรื่น

การสร้างสรรค์

การใช้ความคิดสร้างสรรค์ สร้างสิ่งใหม่ ๆ หรือนำสิ่งที่เคยมีอยู่แล้วมาปรับปรุง แก้ไข พัฒนาสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น

วัฒนธรรมที่แตกต่าง

การศึกษาเรียนรู้ที่เกิดจากการสร้างสรรค์อันมาจากวัฒนธรรมที่ต่างกัน การเข้าถึงวัฒนธรรมที่ต่างกันอย่างช่วยพัฒนาชีวิตการทำงาน และทางสังคมด้วย

การทำงานเป็นทีม

การศึกษาและปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รู้จักแบ่งหน้าที่กันตามความเหมาะสม เรียนรู้บทบาทของการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

สื่อสารอย่างมีวิจารณญาณ

การสื่อสารอย่างมีวิจารณญาณที่ต้องใช้ความคิดอย่างถี่ถ้วน และการถ่ายทอดความคิดเห็นนาการของตนเองออกมาเป็นผลงานศิลปะ

เทคโนโลยีทันสมัย

การสร้างสรรค์ผลงานด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ด้วยความคิดสร้างสรรค์ และรู้จักการแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการที่เหมาะสม

ทักษะสู่อาชีพ

การนำความรู้ ความสามารถที่ได้ในการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และการประกอบอาชีพที่สนใจในอนาคต

การมีคุณธรรม

การรู้จักแบ่งปัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การแสดงความชื่นชมและยินดีกับผู้อื่นอย่างเต็มใจ และพัฒนาการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

แนะนำหนังสือเรียน

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน **ดนตรี นาฏศิลป์ ๕** เล่มนี้ มีเนื้อหาที่สอดคล้องตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ ๒ ดนตรี และสาระที่ ๓ นาฏศิลป์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ อีกทั้งยังได้เพิ่มเติมความรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะ และเกิดเจตคติที่ดีต่อศิลปะ ในการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

โดยมีองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

สารบัญ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

ชานซิ่งเสียงเพลง	๑
กิจกรรมก่อนเรียน	๒
องค์ประกอบดนตรีและการสื่อสารมโนของบทเพลง	๓
ลักษณะของเสียงนักร้องกลุ่มต่าง ๆ	๕
ลักษณะของเสียงวงดนตรีประเภทต่าง ๆ	๘
สรุปสาระสำคัญ	๑๒
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	๑๓
ชวนคิด...พิชิตคำตอบ	๑๔

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

ร้องเพลงครื้นเครงใจ	๑๕
กิจกรรมก่อนเรียน	๑๖
การร้องเพลงไทย	๑๗
การร้องเพลงสากลหรือเพลงไทยสากล	๑๘
การร้องเพลงประสานเสียงแบบ Canon Round	๒๐
การร้องแบบดันสด	๒๒
สรุปสาระสำคัญ	๒๔
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	๒๕
ชวนคิด...พิชิตคำตอบ	๒๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

อ่านเขียนโน้ตเพลงและเรียนรู้เครื่องดนตรี	๒๗
กิจกรรมก่อนเรียน	๒๘
เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรีไทยและดนตรีสากล	๒๙
เครื่องดนตรีบรรเลงทำนองและประกอบจังหวะ	๓๓
ดนตรีประกอบกิจกรรม	๓๙
สรุปสาระสำคัญ	๔๓
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	๔๔
ชวนคิด...พิชิตคำตอบ	๔๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔

บทเพลงและดนตรีในงานประเพณีท้องถิ่น	๔๖
กิจกรรมก่อนเรียน	๔๗
ดนตรีกับงานประเพณี	๔๘
คุณค่าของดนตรีจากวัฒนธรรมที่ต่างกัน	๕๑
สรุปสาระสำคัญ	๕๓
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	๕๔
ชวนคิด...พิชิตคำตอบ	๕๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕

องค์ประกอบของนาฏศิลป์	๕๖
กิจกรรมก่อนเรียน	๕๗
องค์ประกอบของนาฏศิลป์	๕๘
สรุปสาระสำคัญ	๖๓
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	๖๔
ชวนคิด...พิชิตคำตอบ	๖๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖

การแสดงนาฏศิลป์ไทย	๖๖
กิจกรรมก่อนเรียน	๖๗
การแสดงนาฏศิลป์ไทย	๖๘
การแสดงทำรำประกอบเพลงนิทาน	๗๙
สรุปสาระสำคัญ	๘๓
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	๘๔
ชวนคิด...พิชิตคำตอบ	๘๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗

องค์ประกอบของละครและหลักในการชมการแสดง	๘๕
กิจกรรมก่อนเรียน	๘๖
องค์ประกอบของละคร	๘๗
การเขียนเค้าโครงเรื่องและบทละครสั้น	๘๙
หลักการและคุณค่าในการชมการแสดง	๙๓
สรุปสาระสำคัญ	๙๖
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	๙๗
ชวนคิด...พิชิตคำตอบ	๙๘

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘

การแสดงพื้นบ้าน	๙๙
กิจกรรมก่อนเรียน	๑๐๐
การแสดงพื้นบ้านภาคต่าง ๆ	๑๐๑
การเปรียบเทียบการแสดงพื้นบ้าน	๑๐๕
สรุปสาระสำคัญ	๑๐๘
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	๑๐๙
ชวนคิด...พิชิตคำตอบ	๑๑๐

โครงการชวนคิด	๑๑๑
บรรณานุกรม	๑๑๕

ตารางวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

สาระที่ ๒ ดนตรี

หน่วยการเรียนรู้ที่	มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด								
	ศ ๒.๑							ศ ๒.๒	
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๑	๒
๑ ซาบซึ้งเสียงเพลง	๓	๓							
๒ ร้องเพลงครึ้นเครื่องใจ					๓	๓			
๓ อ่านเขียนโน้ตเพลงและเรียนรู้เครื่องดนตรี			๓	๓			๓		
๔ บทเพลงและดนตรีในงานประเพณีท้องถิ่น								๓	๓

สาระที่ ๓ นาฏศิลป์

หน่วยการเรียนรู้ที่	มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด							
	ศ ๓.๑							ศ ๓.๒
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๑	๒
๕ องค์ประกอบของนาฏศิลป์	๓							
๖ การแสดงนาฏศิลป์ไทย		๓	๓		๓			
๗ องค์ประกอบของละครและหลักในการชมการแสดง				๓		๓		
๘ การแสดงพื้นบ้าน							๓	๓

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาสาระการเรียนรู้ทางดนตรี เรื่ององค์ประกอบดนตรี การสื่ออารมณ์ของบทเพลง อธิบายลักษณะของเสียงนักร้องกลุ่มต่าง ๆ และเสียงของวงดนตรีประเภทต่าง ๆ ได้ สามารถร้องเพลงไทย เพลงไทยสากล เพลงสากล เพลงประสานเสียง และคันทันตย์ได้ สามารถอ่าน เขียน และอธิบายเครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรีไทยและดนตรีสากลได้ รวมทั้งอธิบายคุณค่าของดนตรีและความสัมพันธ์ของดนตรีในงานประเพณีต่าง ๆ

ศึกษาสาระการเรียนรู้ทางนาฏศิลป์ เรื่ององค์ประกอบของนาฏศิลป์ สามารถแสดงนาฏศิลป์ไทยและทำท่าประกอบเพลงนิทานได้ อธิบายองค์ประกอบของละครและสามารถเขียนบทละครสั้นได้ รวมทั้งอธิบายประโยชน์ที่ได้จากการรับชมการแสดง สามารถปฏิบัติตนเป็นผู้ชมและผู้แสดงที่ดี รวมทั้งสามารถระบุ จำแนกการแสดงพื้นบ้านภาคต่าง ๆ ได้

ช่าบซึ้งเสียงเพลง

ตัวชี้วัด : สิ่งทีนักเรียนฟังรู้
และปฏิบัติได้

- ระบุดองค์ประกอบดนตรีในเพลงทีใช้ในการสื่ออารมณ์ (ศ ๒.๑ ป.๕/๑)
- จำแนกลักษณะของเสียงขับร้องและเครื่องดนตรีทีอยู่ในวงดนตรี (ศ ๒.๑ ป.๕/๒)

แนวคิด

ดนตรีประกอบด้วยจังหวะ เสียงดนตรี ทำนอง และการประสานเสียง ซึงเมื่อนำมารวมกันจะเกิดเป็นบทเพลงขึ้น บทเพลงแต่ละบทเพลงมีจังหวะและทำนองแตกต่างกันตามความประสงค์ของผู้ประพันธ์ทำให้การสื่ออารมณ์ของบทเพลงแตกต่างกัน

เสียงขับร้องและเสียงวงดนตรีประเภทต่าง ๆ มีความแตกต่างกันออกไปตามรูปแบบของวง ชนิดของเครื่องดนตรี อารมณ์เพลง และจำนวนของผู้ขับร้องหรือผู้บรรเลง

สาระการเรียนรู้

- องค์ประกอบดนตรีและการสื่ออารมณ์ของบทเพลง
- ลักษณะของเสียงนักร้องกลุ่มต่าง ๆ
- ลักษณะของเสียงวงดนตรีประเภทต่าง ๆ

กิจกรรมก่อนเรียน

คำชี้แจง

ให้นักเรียนดูรูปวงดนตรี แล้วร่วมกันบอกชื่อเครื่องดนตรีที่รู้จัก

ตัวอย่าง

จ๊ะ

ลึบสมอง

“นักเรียนรู้หรือไม่ว่า วงดนตรีไทยในรูปมีชื่อว่าอะไร”

องค์ประกอบดนตรีและ การสื่ออารมณ์ของบทเพลง

องค์ประกอบดนตรี

ดนตรีไทยและดนตรีสากลมีองค์ประกอบหลักที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งองค์ประกอบของดนตรีนั้นเมื่อนำมาผสมผสานกันอย่างเหมาะสมจะเกิดเป็นบทเพลงที่ไพเราะ โดยองค์ประกอบหลักของดนตรีประกอบด้วย

จังหวะ

การเคลื่อนที่ของเสียงดนตรีอย่างสม่ำเสมอ และเป็นสิ่งที่กำหนดความเร็ว-ช้า ของบทเพลง

ทำนอง

การนำเสียงสูง-ต่ำมาเรียบเรียงตามความต้องการของผู้ประพันธ์

เสียงประสาน

การบรรเลงหรือเปล่งเสียงออกมาพร้อมกัน โดยที่เสียงนั้นจะต้องผสมผสานกลมกลืนกัน อาจมีเสียงประสานที่มีแนวเสียงหลายแนวได้

การสื่ออารมณ์ของบทเพลงด้วยองค์ประกอบดนตรี

การสื่ออารมณ์ของบทเพลง คือ การถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก หรือความไพเราะของบทเพลงให้ผู้ฟังได้รับรู้ ซึ่งผู้ประพันธ์ต่างมีวัตถุประสงค์ที่ต่างกัน เกิดการสื่ออารมณ์ของบทเพลงที่ต่างกันไป

จังหวะกับอารมณ์ของบทเพลง

จังหวะมีความสัมพันธ์กับอารมณ์ของบทเพลงเพราะสามารถสร้างลีลาหรืออารมณ์ในบทเพลง จังหวะที่ใช้ในบทเพลงแต่ละเพลงมีความหลากหลาย ช้า-เร็ว ไม่เหมือนกัน ทำให้การสื่ออารมณ์แตกต่างกันไป เช่น จังหวะช้าจะสื่อถึงความนุ่มนวล เชื่องช้า หรือเศร้าโศกเสียใจ จังหวะเร็วจะสื่อถึงความกระฉับกระเฉง ว่องไว คึกคัก สนุกสนาน

ทำนองกับอารมณ์ของบทเพลง

ทำนองแต่ละเพลงนั้นมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป โดยอาจมีเสียงสูง-ต่ำ ส่งผลให้อารมณ์ของเพลงเกิดความแตกต่างกันออกไปด้วย เช่น ทำนองเพลงที่มีโน้ตซ้ำ ๆ ความห่างของเสียงไม่ห่างมาก ทำให้อารมณ์ของเพลงมีความตื้นตัน น่าค้นหา

เสียงประสานกับอารมณ์ของบทเพลง

เสียงประสานช่วยให้การสื่ออารมณ์มีความชัดเจนมากขึ้น เสียงประสานที่กลมกลืนจะทำให้เกิดความไพเราะเสนานะหู สื่ออารมณ์ถึงความสุข ส่วนเสียงประสานที่ระคายหูจะสื่ออารมณ์ในลักษณะของความเครียด หรือตกใจ

ตัวอย่าง

องค์ประกอบดนตรีที่มีเสียงทุ้ม เบา ช้า ต่ำ เมื่อฟังแล้วผู้ฟังอาจรับรู้ถึงความโศกเศร้า อาลัยอาวรณ์ เสียใจ

องค์ประกอบดนตรีที่มีเสียงแหลม ดัง ยาว เสียงระคายหู สื่ออารมณ์ถึงความโกรธเกรี้ยว

องค์ประกอบดนตรีที่มีเสียงทุ้ม ดัง เร็ว ต่ำ สื่ออารมณ์ถึงความเข้มแข็ง คึกคัก

กิจกรรมที่ ๑

คำชี้แจง

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๕ คน สร้างสรรค์เสียงจากอุปกรณ์ในชั้นเรียนให้สื่อความหมายตามโจทย์ดังต่อไปนี้

ความโศกเศร้า

ความโกรธเกรี้ยว

ความเข้มแข็ง

ลักษณะของเสียงนักร้องกลุ่มต่าง ๆ

เสียงขับร้องในดนตรีแต่ละประเภทมีลักษณะและรายละเอียดที่ต่างกัน โดยสามารถจำแนกได้ ดังนี้

ลักษณะเสียงขับร้องในวงดนตรีไทย

เสียงขับร้องในวงดนตรีไทยหรือการขับร้องเพลงไทยเดิม จะใช้เสียง ๗ เสียงเท่ากันตามระบบเสียงดนตรีไทย คือ **โด เร มี ฟา ซอล ลา ที** ดำเนินทำนองร้องเสียงสูง-ต่ำ สั้น-ยาว หนัก-เบา คละเคล้ากันในบทเพลง ผู้ขับร้องจะต้องศึกษาอารมณ์ของบทร้องเป็นอันดับแรก เพราะนอกจากจะต้องเปล่งเสียงร้องที่มีอักขระชัดเจน ชัดถ้อยชัดคำตลอดทั้งเพลงแล้วสิ่งสำคัญคือ การใส่อารมณ์ในการร้องเพลง เช่น

อารมณ์โกรธ

ร้องให้เสียงแข็ง ห้าวหาญ รวดเร็ว

อารมณ์รัก

ร้องให้ช้า อ่อนหวาน

อารมณ์เศร้า

ร้องให้ช้า โหยหวน คร่ำครวญ

นอกจากนี้สิ่งที่ขาดไม่ได้ในการร้องเพลงไทยเดิม คือ **การเอื้อน** เป็นการเปล่งเสียงเป็นทำนองสูง-ต่ำ แต่ไม่มีเนื้อร้อง และจะออกเสียงคำว่า เออ เอย เอ้ย อือ ฮือ เอิงเงอ เอิงเงย ออกมาจากลำคอ เป็นทำนองสลับกับเนื้อร้องตลอดทั้งเพลง ทำให้การขับร้องมีท่วงทำนองที่กลมกลืน เกิดความไพเราะ น่าฟัง

การขับร้องในวงดนตรีไทย

อาชีพ
ในฝัน

นักร้อง

ผู้สร้างความสุขผ่านการขับร้องบทเพลง ผู้ที่ประกอบอาชีพนักร้องต้องศึกษาดูจำบทเพลงต่าง ๆ หมั่นฝึกซ้อม และดูแลรักษาเส้นเสียงของตนเอง อาชีพนักร้องเป็นอาชีพในฝันของใครหลายคน เป็นอาชีพที่สามารถสร้างรายได้และชื่อเสียงได้เป็นอย่างดี

ลักษณะเสียงขับร้องในวงดนตรีสากล

เสียงขับร้องในวงดนตรีสากลจะมีลักษณะการเอื้อนไม่เหมือนดนตรีไทย โดยมีการเอื้อนบ้างให้สอดคล้องกับอารมณ์ของบทเพลง มีการเล่นระดับเสียงสูง-ต่ำตามความต้องการของผู้ประพันธ์ และมีการประสานเสียงเพื่อให้ได้ความสมบูรณ์ของบทเพลงมากยิ่งขึ้น

การขับร้องในวงดนตรีสากล

กิจกรรมที่ ๒

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเล่นเกม “เสียงร้องต่อเพลง”

กติกา

เกมเสียงร้องต่อเพลง

- ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คน
- หากกลุ่มที่เริ่มเล่นก่อน โดยให้ตัวแทนจากกลุ่มแรกเริ่มร้องเพลงอะไรก็ได้
- ตัวแทนกลุ่มแรกร้องจบที่พยางค์ไหน ให้กลุ่มต่อไปส่งตัวแทนมาร้องต่อเพลงที่ขึ้นต้นด้วยพยางค์นั้น
- กลุ่มที่ร้องต่อไม่ได้หรือนึกเพลงไม่ออกจะไม่ได้คะแนน

ลักษณะของเสียงวงดนตรี ประเภทต่าง ๆ

ดนตรี คือ เสียงที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกของมนุษย์ ดนตรีมีความงดงามและความไพเราะ รวมทั้งสร้างความรู้สึทางอารมณ์ต่าง ๆ เช่น รัก โกรธ เกลียด กลัว โศกเศร้า ดีใจ

ลักษณะเสียงของวงดนตรีไทย

วงดนตรีไทยมีการประสมวงหลายแบบแยกตามลักษณะเครื่องดนตรีและการบรรเลง ทำให้ลักษณะเสียงของวงดนตรีไทยแตกต่างกันไป ดังนี้

วงเครื่องสาย

ประสมวงโดยใช้เครื่องสาย ได้แก่ จะเข้ ซอด้วง ซออู้ รวมทั้งขลุ่ยและเครื่องประกอบจังหวะ เสียงของวงเครื่องสายมีความแตกต่างกันไปตามขนาดของวงและเครื่องดนตรี เช่น ซอด้วงจะมีเสียงที่แหลมและดัง ส่วนซออู้จะมีเสียงที่ทุ้ม-ต่ำ ลักษณะเสียงของวงเครื่องสายจึงมีเสียงที่อ่อนหวาน นุ่มนวล มีการประสมประสานเสียงของเครื่องดนตรีที่มีความทุ้ม-ต่ำ แหลม-สูง คละเคล้ากันไป

QR ส่องรู้

สแกน QR Code เพื่อชมการแสดงของวงเครื่องสาย

วงเครื่องสาย

วงปี่พาทย์

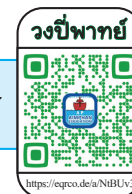
ประสมวงโดยใช้เครื่องดี เช่น ระนาด ฉิ่ง ฆ้อง ฆ้องวง ปี่ เสียงของวงปี่พาทย์มีความแตกต่างกันไปตามขนาดของวงเครื่องดนตรีและไม้ที่ใช้ตี เช่น ไม้ฉิ่งจะมีเสียงทุ้ม-ต่ำ อ่อนหวาน นุ่มนวล ส่วนไม้ฉิ่งหัวไม้ดีจะทำจากตะกั่วและลงรัก ทำให้เสียงมีความดัง กังวาน แข็งกร้าว ดุดัน ด้วยเหตุนี้ลักษณะของเสียงจึงมีความหลากหลาย โดยมีทั้งอ่อนหวาน นุ่มนวล แข็งแรง กังวาน ทุ้ม-ต่ำ แหลม-สูง คละเคล้ากันไป

วงปี่พาทย์

QR ส่องรู้

สแกน QR Code เพื่อชมการแสดงของวงปี่พาทย์

วงมโหรี

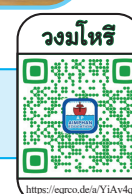
ประสมวงโดยใช้เครื่องดนตรีทุกประเภทรวมกัน โดยเครื่องดนตรีจะมีลักษณะพิเศษคือ มีขนาดเล็กกว่าเดิม ลักษณะของเสียงจึงค่อนข้างแหลมเล็ก มีความอ่อนหวาน นุ่มนวล แข็งกร้าว กังวาน ทุ้ม-ต่ำ แหลม-สูง คละเคล้ากันไป

วงมโหรี

QR ส่องรู้

สแกน QR Code เพื่อชมการแสดงของวงมโหรี

ลักษณะเสียงของวงดนตรีสากล

วงดนตรีสากลมีลักษณะแตกต่างกันไปตามชนิดของเครื่องดนตรีที่บรรเลงและจำนวนผู้บรรเลง ทำให้เสียงของวงดนตรีมีความหลากหลายมีทั้ง กังวาน แข็งแรง รื่นเรริง เศร้าโศก คละเคล้ากันไปตามบทเพลงนั้น ๆ

วงออร์เคสตรา

วงดนตรีขนาดใหญ่ มีเครื่องดนตรี ๔ ประเภท ได้แก่ เครื่องสาย เครื่องลมไม้ เครื่องลมทองเหลือง และเครื่องกระทบ และมีวาทย์กรทำหน้าที่ควบคุมวง ลักษณะเสียงของวงออร์เคสตรามีความหลากหลายเนื่องจากมีเครื่องดนตรีหลายชนิด สามารถสร้างเสียงที่ไพเราะ ทรงพลัง หรือโศกเศร้าได้อย่างเต็มที่

วงออร์เคสตรา

วงเชมเบอร์มิวสิก

วงดนตรีขนาดเล็กมักใช้ผู้บรรเลง ๒-๙ คน โดยมีชื่อเรียกต่างกันไปตามจำนวนผู้บรรเลง เช่น ดุโอ ทรีโอ ควอร์เตต ควินเตต ลักษณะเสียงของวงเชมเบอร์มิวสิก มีเสียงที่สบาย ๆ เรียบง่ายให้ความรู้สึกผ่อนคลาย

วงเชมเบอร์มิวสิก (ทรีโอ)

วงโยธวาทิต

วงดนตรีที่มีต้นกำเนิดจากการเดินสวนสนามของทหาร มีลักษณะคล้ายแถวของไทย ประกอบด้วยเครื่องลมไม้ เครื่องลมทองเหลือง และเครื่องกระทบ ลักษณะเสียงของวงโยธวาทิตมีความกังวานแจ่มใส หนักแน่น สง่างาม คึกคักเร้าใจ

วงโยธวาทิต

วงแจ๊ส

วงแจ๊ส

วงดนตรีที่มีต้นกำเนิดจากประเทศสหรัฐอเมริกา เน้นการบรรเลงในรูปแบบการด้นสด สามารถจัดวงดนตรีได้หลากหลาย ลักษณะเสียงของวงแจ๊ส มีความสนุกสนาน เปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้ตีความเสียงดนตรีจากผู้บรรเลง

ศัพท์ศิลป์น่ารู้

คำศัพท์	คำอ่าน	ความหมาย
ด้นสด	ด้น-สด	การบรรเลงโดยไม่ได้เตรียมตัวมาก่อน หรือการบรรเลงโดยแต่งทำนองขึ้นทันทีทันใดในขณะนั้น

กิจกรรมที่ ๓

คำชี้แจง

ให้นักเรียนคัดเลือกวงดนตรีที่ชื่นชอบ และบอกเหตุผลที่ชื่นชอบ ลักษณะเสียงของวงดนตรีนั้น โดยทำลงในสมุดของตนเอง

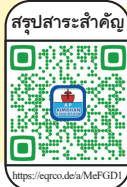

สรุป

สาระสำคัญ

ชามิ่งเสียงเพลง

สรุปสาระสำคัญ
https://sgcc.edu.in/Mel/GDI

องค์ประกอบดนตรีและการสื่ออารมณ์ของบทเพลง

องค์ประกอบดนตรี

จังหวะ

ทำนอง

เสียงประสาน

การสื่ออารมณ์ของบทเพลง
ด้วยองค์ประกอบดนตรี

จังหวะกับอารมณ์ของบทเพลง

จังหวะช้าสื่อถึงความนุ่มนวล จังหวะเร็วสื่อถึง
ความว่องไว

ทำนองกับอารมณ์ของบทเพลง

ทำนองที่มีโน้ตซ้ำ ๆ เสียงไม่ห่างมาก
ให้อารมณ์น่าค้นหา

เสียงประสานกับอารมณ์ของบทเพลง

เสียงประสานที่กลมกลืนทำให้บทเพลงไพเราะรื่นหู

ลักษณะของเสียงนักร้องกลุ่มต่าง ๆ

ลักษณะเสียงขับร้องในวงดนตรีไทย

ร้องอักขระชัดเจนและใช้การเอื้อน

ลักษณะเสียงขับร้อง
ในวงดนตรีสากลใช้การเอื้อนเล็กน้อยตามอารมณ์เพลง
และมีการประสานเสียง

ลักษณะของเสียงวงดนตรีประเภทต่าง ๆ

ลักษณะเสียงของวงดนตรีไทย

วงเครื่องสาย อ่อนหวาน นุ่มนวล วงมโหรี ทุ้ม-ต่ำ แหม่ม-สูง คละเคล้ากัน
วงปี่พาทย์ นุ่มนวล กังวาน แข็งกร้าว ตามวัสดุที่ใช้บรรเลง

ลักษณะเสียงของวงดนตรีสากล

วงออร์เคสตรา ไพเราะ ทรงพลัง วงโยธวาทิต หนักแน่น สง่างาม
วงเชมเบอร์มิวสิก ผ่อนคลาย เรียบง่าย วงแจ๊ส ครึกครื้น สนุกสนานกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก
(Active Learning)

กิจกรรม “สื่อสารเป็นภาษาเพลง”

ขั้นตอนที่ ๑ กำหนดหัวข้อ

นักเรียนทำกิจกรรม สื่อสารเป็นภาษาเพลง แบ่งนักเรียนออกเป็น ๔ กลุ่ม
ศึกษาพฤติกรรมในการเล่นเกมนี้อีกครั้งเกี่ยวกับการสื่ออารมณ์ของบทเพลงด้วย
องค์ประกอบดนตรี

ขั้นตอนที่ ๒ การวางแผน

นักเรียนศึกษาความรู้เรื่องการสื่ออารมณ์ของบทเพลงด้วยองค์ประกอบดนตรี
เพื่อทำความเข้าใจ การสื่อสารทางอารมณ์ของดนตรี และวางแผนการใช้เสียงร้อง
หรือเสียงจากอุปกรณ์ในชั้นเรียนมาสร้างเป็นเสียงดนตรี

ขั้นตอนที่ ๓ การปฏิบัติงาน

ครูให้นักเรียนออกมาทำกิจกรรมที่ละ ๒ กลุ่ม โดยครูตั้งโจทย์อารมณ์เพลง
ให้นักเรียนกลุ่มที่เริ่มก่อนได้เริ่มสร้างสรรค์อารมณ์ที่กำหนด และอีกกลุ่มได้
สร้างสรรค์ต่อจากกลุ่มเริ่มต้น โดยให้นักเรียนทั้งชั้นเรียนโหวตว่ากลุ่มใดมีความคิด
สร้างสรรค์มากกว่ากันโดยกลุ่มที่แพ้จะถูกรอบ และกลุ่มที่ชนะจะต้องแข่งขันกับ
กลุ่มที่ชนะเพื่อหาผู้ชนะเพียงกลุ่มเดียว

ขั้นตอนที่ ๔ การนำเสนอผลงาน

นักเรียนเริ่มกิจกรรม สื่อสารเป็นภาษาเพลง ตั้งแต่ต้นจนจบ กลุ่มที่ชนะจะเป็น
ผู้นำเสนอวิธีหรือแนวทางในการสื่อสารทางอารมณ์ในเสียงเพลง โดยครูและเพื่อน
ในชั้นเรียนร่วมกันสรุปความรู้ และแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

ชวนคิด...? บันทึกคำตอบ

๑. องค์ประกอบหลักของดนตรีที่สำคัญมีอะไรบ้าง
๒. การสื่ออารมณ์ของบทเพลงหมายถึงอะไร
๓. ลักษณะเสียงขับร้องในวงดนตรีไทยและลักษณะเสียงขับร้องในวงดนตรีสากลมีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร
๔. ลักษณะของเสียงวงปี่พาทย์เป็นอย่างไร
๕. ลักษณะของเสียงวงออร์เคสตราเป็นอย่างไร

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

ร้องเพลงครื้นเครงใจ

สาระการเรียนรู้

๑. การร้องเพลงไทย
๒. การร้องเพลงสากลหรือเพลงไทยสากล
๓. การร้องเพลงประสานเสียงแบบ Canon Round
๔. การร้องแบบดินสอด

ตัวชี้วัด : สิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้

๑. ร้องเพลงไทยหรือเพลงสากลหรือเพลงไทยสากลที่เหมาะสมกับวัย (ศ ๒.๑ ป.๕/๕)
๒. ด้นสดง่าย ๆ โดยใช้ประโยคเพลงแบบถาม-ตอบ (ศ ๒.๑ ป.๕/๖)

แนวคิด

การร้องเพลงมีวิธีการขับร้องและเอกลักษณ์ของแต่ละเพลงแตกต่างกันไปตามเชื้อชาติ ภาษา และวัฒนธรรม การร้องเพลงเป็นการสร้างความสุขและความสนุกสนานให้ทั้งผู้ร้องและผู้ฟัง การร้องเพลงจึงมีประโยชน์และมีความสำคัญต่อชีวิตของเรา